

Nasza rodaczka Alina Giergiel – córka Karola Filipowicza, odznaczona pośmiertnie Krzyżem Wolności i Solidarności

Obok wielu pięknych uroczystości zorganizowanych w naszej gminie z okazji upamiętnienia 106. Rocznicy Odzyskania Niepodległości, odnotować należy wyjątkowe wydarzenie rozdania odznaczeń Instytutu Pamięi Narodowej.

Szczególnie miły dla nas akcent dotyczył naszej rodaczki śp. Aliny Giergiel, która pośmiertnie otrzymała Krzyż Wolności i Solidarności, przyznany przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę. Odznaczenie otrzymali działacze opozycji antykomunistycznej z lat 1956 - 1989 za zasługi w działalności na rzecz niepodległości i suwerenności Polski. Uroczystość odbyła się 8 listopada 2024 r. w gmachu Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. Odznaczenie odebrał syn uhonorowanej - Pan Paweł Książek, który powiadomił rodzinę i przesłał ważne materiały, świadczące o szerokiej działalności rodziny Filipowiczów w tamtych czasach. Po wojnie rodzina Filipowiczów zamieszkała w Krakowie i we Wrocławiu.

Działalność opozycyjną Aliny Giergiel opisuje biogram zamieszczony na stronie Instytutu Pamięi Narodowej <https://odznaczeni-kwis.ipn.gov.pl/persons/view/119200dc-6e83-434e-b426-f2bf2cbf4956>

Alina Maria Giergiel

ur. w 1920 roku w m. Iwonicz

Odznaczenie KWIS zostało nadane postanowieniem Prezydenta RP nr 325/2024

Biogram

Nauczycielka języka polskiego. Podczas okupacji niemieckiej zatrzymana w styczniu 1940 r. w związku

z zaangażowaniem w działalność podziemną i osadzona w obozie koncentracyjnym w Ravensbrück, z którego została zwolniona w listopadzie 1942 r. Potem brała udział w tajnym nauczaniu oraz była łączniczką oddziałów partyzanckich.

Jesienią 1980 r. wstąpiła do NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego udostępniła swoje mieszkanie dla ukrywających się działaczy podziemnej „Solidarności” oraz na potrzeby spotkań organizacyjnych. Korzystał z niego m. in. Władysław Hardek, przewodniczący Regionalnej Komisji Wykonawczej podziemnej „Solidarności” w Małopolsce, a także czołowi działacze podziemia podczas pobytów w Krakowie jak Władysław Frasyniuk czy Józef Pinior. Odbywały się w nim także krakowskie spotkania Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej.

Od 1984 r. zaangażowana w składanie książek wydawanych przez podziemne wydawnictwo „Libertas”. Uczestniczka mszy świętych sprawowanych w intencji ojczyzny i niezależnych wydarzeń kulturalnych. Związana z duszpasterstwem nauczycieli „Ostoja”, działającym przy klasztorze cystersów w Mogile.

Biogram opracowano na podstawie:

- oświadczeń świadków
- publikacji:

Pani Alina Giergiel otrzymała również **Medal Dziękujemy za Wolność** nadany przez Zarząd Stowarzyszenia Sieć Solidarności. Medalem odznaczano ludzi, którzy po 13 grudnia 1981 roku brali udział w tworzeniu wolności, niepodległości, demokratycznej i samorządnej Rzeczypospolitej Polskiej.

O latach wcześniejszych, spędzonych w Iwoniczu, pisze sama odznaczona - „**Wspomnienia przedwojenne młodej dziewczyny – Polki**”. Bardzo wymowne są relacje jej matki Marii Filipowicz z pobytu w obozie Ravensbruck w Niemczech, gdzie Maria i Alina były więzione blisko 3 lata (nr obozowy matki 4572, córki Aliny 4571). Kilkustronicowe **wspomnienia Marii Filipowicz pt. „Przeżyłam!”** są zapisane w zbiorze wspomnień „**Serca niezagaste**”, MON 1979, str. 41-51.

Rodzina Filipowiczów

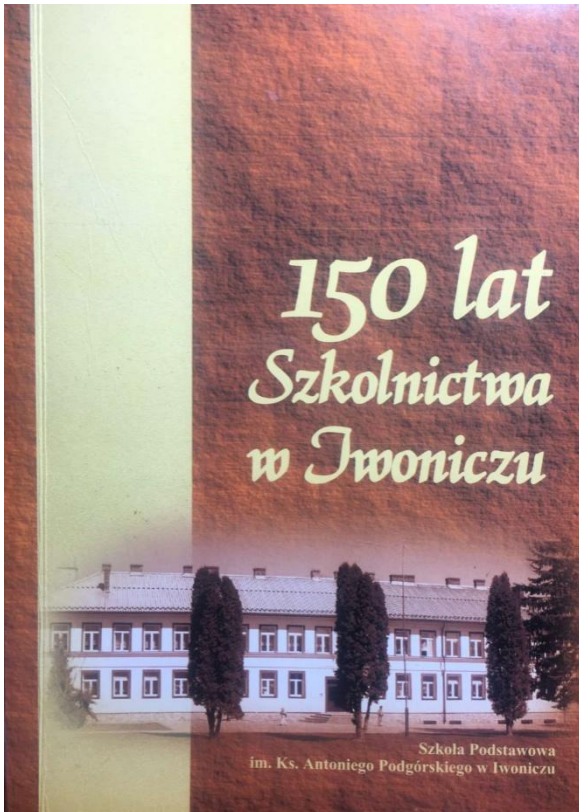
Karol Filipowicz – zasłużony nauczyciel, pierwszy długoletni kierownik i budowniczy szkoły w Iwoniczu – obecnego przedszkola gminnego, niestrudzony organizator życia społecznego zmarł w 1936 roku. Pochowany na starym cmentarzu w Iwoniczu obok pierwszej żony Felicji. Nie przeżył grozy wojny, która nie oszczędziła jego rodziny.

W 1940 roku syn Kazimierz z pierwszego małżeństwa dołączył do listy ofiar zbrodni katyńskiej. Listę taką z terenu Iwonicza sporządził i opublikował Grzegorz Nieradka w książce „**JEDEN IWONICZ cztery spojrzenia**” Krosno 2014, gdzie czytamy: *Posterunkowy Policji Państwowej Kazimierz Władysław Filipowicz, syn Karola ur. 4 marca 1904 roku w Iwoniczu. W policji od 1 lutego 1928 roku. Służbę pełnił w województwie wołyńskim. W sierpniu 1939 roku skierowany na posterunek w Dąbrownicy. Tam pełnił służbę jeszcze we wrześniu 1939 roku. Po wejściu Sowietów do Polski aresztowany, zamordowany w 1940 roku strzałem w tył głowy (str.90-91).*

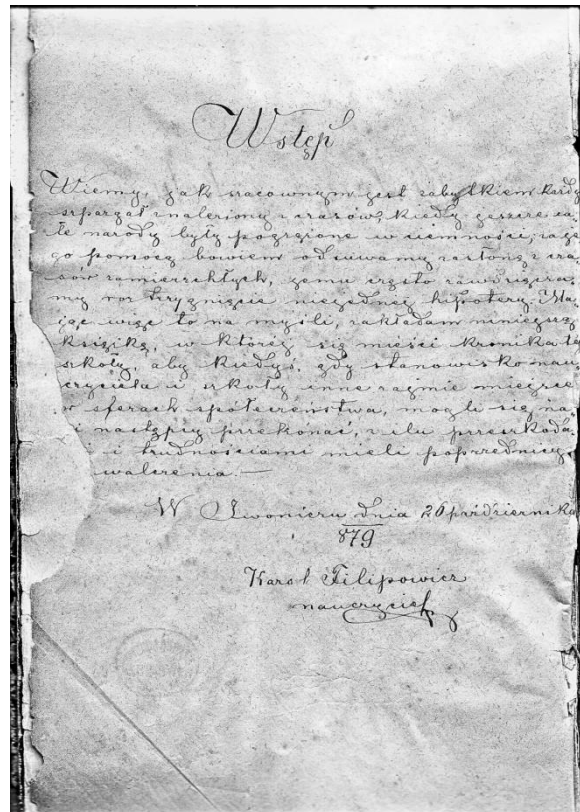
Druga żona Karola Filipowicza - Maria, z domu Jakubowiczów z Zadworu, również nauczycielka, wykazała się ogromną odwagą podczas II wojny światowej. Ich dzieci to odznaczona śp. Alina, starszy brat śp. Mirosław – żołnierz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i młodszy śp. Waldemar – żołnierz Armii Krajowej. Wszyscy zasłużyli przykładną postawą patriotyczną wobec wydarzeń naszej historii.

W pamięci Iwoniczan

W Iwoniczu trwa żywa i wdzięczna pamięć po Karolu Filipowiczu i jego rodzinie. W szkole podstawowej w 2009 roku podczas obchodów jubileuszowych szkolnictwa w Iwoniczu, umieszczono pamiątkową tablicę i wydano książkę pt. „**150 lat szkolnictwa w Iwoniczu**” Krosno 2009, pod redakcją Małgorzaty Jakubowicz dyrektorki szkoły w latach 2009-2019 i Marii Szajna – nauczycielki historii. Książka zawiera bogaty zbiór faktów historycznych, obrazujących pracę szkoły i życie na przestrzeni półtora wieku. W książce zamieszczono również przedruk kroniki szkoły napisanej przez Karola Filipowicza, która jest bogatym ilustratorem Iwonicza (s. 179 - 228). Kronikę przepisała i przygotowała do druku Krystyna Gazda – dyrektor szkoły w latach 1999-2009.

Rok wydania - 2009

Kopia pierwszej strony rękopisu Kroniki Szkolnej Karola Filipowicza

Cenimy sobie kontakt z Rodziną. Na uroczystościach jubileuszowych w 2009 roku, byli obecni wnukowie i wnuczka śp. Karola Filipowicza (zdjęcie poniżej).

Od lewej: Jacek Filipowicz, Maria Filipowicz-Stec- dzieci śp. Waldemara i Karol Filipowicz – syn śp. Mirosława

Tablica upamiętniająca Karola Filipowicza w Szkole Podstawowej im. ks. Antoniego Podgórskiego w Iwoniczu

Mamy też kontakt z wnukiem Panem Pawłem Książek z Krakowa, a także siostrzeńcem Marii Filipowicz - Panem Józefem Krupą i jego córką Józefą Markevych (Ziuta), obecnie zamieszkałymi w USA. Matka Pana Józefa Krupy - Amelia - była siostrą Marii Filipowicz. Pieczę nad grobem Karola Filipowicza sprawuje także synowa Józefa Krupy - Pani Halina Krupa, zam. przy ul. Zadwór 40. Grób Karola Filipowicza odwiedza iwonicka młodzież szkolna i strażacy OSP Iwonicz.

W 2001 roku Zofia Jakubowicz polonistka i dyrektor szkoły podstawowej (1984-1989) przeprowadziła interesujący wywiad z panią Heleną Gryzowską, mieszkającą obok przedszkola – dawnej szkoły. Relacja jest zamieszczona w gazetce parafialnej Nasza Wspólnota Nr 38 z maja 2001 r. (s. 21-22). Tam też są zapisane wspomnienia nieżyjących - córki Aliny Giergiel i syna Mirosława Filipowicza, którzy piszą:

Uważamy, że śp. nasz ojciec jest postacią bardzo barwną. Nie trzeba szukać bohatera w literaturze. Tu jest autentyczny człowiek, który życie swoje poświęcił dla dobra Ojczyzny. Swą niestrudzoną pracą organiczną u podstaw położył podwaliny pod rozwój i rozkwit tak pięknej miejscowości, jaką jest teraz Iwonicz.

Łatwo zauważyć, że cała rodzina Filipowiczów jest bardzo zasłużona. Stanowi przykład obywatelskiej patriotycznej postawy w trudnym okresie zmagania w obronie Ojczyzny. Odznaczenie nadane Pani Alinie Giergiel ubogaciło nie tylko pamiątki rodzinne, ale także naszą społeczność w Iwoniczu, która szanuje pamięć swoich nauczycieli i społeczników. Iwoniczanie mocno zaangażowali się w organizację uroczystości jubileuszowych 150-lecia szkolnictwa; odkrywali dotąd nieznane fakty, przekazywali cenne dokumenty i pamiątki, chętnie udzielali wywiadów i świadczyli pomoc finansową.

Przykładem wdzięcznej pamięci jest też praca Iwoniczkiego Stowarzyszenia Ocalić od Zapomnienia. W 2017 r. w ramach konkursu ogłoszonego przez Muzeum Historii Polski w programie „Patriotyzm Jutra” opracowano 32 biogramy zasłużonych, spoczywających na cmentarzu. Karol Filipowicz jest wpisany pod numerem 6 na stronie 9.

W imieniu Iwoniczan wyrażamy wielkie uznanie dla odznaczonej Krzyżem Wolności i Solidarności Pani Aliny Giergiel i Jej Rodziny. **Gratulujemy! Dziękujemy!**

Paweł Książek odbiera odznaczenie mamy Aliny Giergiel

Paweł Książek po uroczystości wręczenia odznaczeń - stoi trzeci od prawej

Zdjęcia pochodzą ze zbiorów krakowskiego Instytutu Pamięci Narodowej

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/208929,Uroczystosc-wreczenia-Krzyzy-Wolnosci-i-Solidarnosci-Krakow-8-listopada-2024.html>

Opracowanie:
Zofia Jakubowicz
Małgorzata Jakubowicz